

OBRITNIK

Glasilno Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15 (Lovro Pičman).
Naročnina znaša: za celo leto 30.—Din
za pol leta 15.—
posamezna številka 1.50 .

V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto IV.

Ljubljana, dne 6. septembra 1935.

Štev. 8

Prvi rojstni dan mladega kralja.

Naš mladi Kralj, Njegovo Veličanstvo Kralj Peter II., praznuje danes svoj prvi rojstni dan kot kralj, vsled česar pomeni to za nas državljane Jugoslavije poseben praznik, ki ga skoro ne moremo primerjati z drugimi prazniki.

Tudi obrtništvo Jugoslavije, posebej pa dravske banovine se ob rojstnem dnevu svojega mladega Kralja raduje ter je prepričano, da bo vodil kot najvišji krmnar države v srečnejšo bodočnost našo mlado državo Jugoslavijo.

Naj pomeni praznik rojstnega dne Kralja Petra II. v resnici mejo razdobja, da stopamo v lepšo bodočnost ter da nas ne bo več obremenjevala črna preteklost temveč da nam bodo izkušnje preteklosti vodilo za pot naprej.

Naj živi Njegovo Veličanstvo Kralj Peter II.

Za svoje pravice.

Obrtništvo proti osnutku zakona o pooblaščenih inženirjih, ker izpodriva obrt.

Pred dobrimi dvema leti je obrtniško javnost, posebno gradbene obrte, zelo vznemiril osnutek zakona o pooblaščenih inženirjih, katerega so sestavili seveda le-ti. Obrtniški krogi in organizacije ter ustanove so z vso vehemenco tedaj nastopile proti temu osnutku, ki je v svojih določilih predvideval v zelo skrčenem obsegu pravice, ki so že pridobljene povsem z drugimi zakoni, določenimi obrtništvu, kakor tudi absolventom tehniških srednjih in drugih strokovnih šol.

Inženerska komora v Beogradu pa je smatrala pred nekaj časom za potrebno, morda vsled sprememb v vladi, da predloži ponovno goraj imenovani osnutek, proti kateremu so že pred leti nastopili ostali gospodarski krogi, ter je bil odstavljen osnutek dosedaj z dnevnega reda.

Znano nam je, da je uspelo, ne vemo na kakšen način predložiti inženerski komori v Beogradu ministerstvu za gradbe, zopet ta osnutek, ki naj bi se z amandmanom, ki je bil dan vladi odnošno ministerstvu za gradbe sprejet sedaj.

Že pred časom, kakor omenjeno, je imenovani osnutek razburil obrtniško javnost zato pa je razumljivo tudi sedaj v veliko večji meri obrtništvo razburjeno in mora z vso odločnostjo odklanjati sprejem takega famoznega osnutka za zakon o pooblaščenih inženirjih. Čudimo se kako more osnutek vsebovati odstavke, ki so v popolnem nasprotju z ostalimi veljavnimi zakoni in kako si morejo gg. pooblaščenih inženirji dovoliti na račun vseh drugih

obrnikov, tehnikov, strokovnjakov itd. da vsebuje osnutek v tako grobem smislu utesnitev pravic in čemu je to potrebno? Glede na odstavke osnutka, kjer so omenjene posamezne obrti se more videti, kako ozkosrčni so predlagatelji tega zakona če zahtevajo za najmanjše gradbene stvari, da more iste izvrševati, ali podpisovati načrte in delati proračune in dajati tehnične nasvete izključno le pooblaščenim inženir. Podrobno so v osnutku naštetih posamezni posli, ki bi bili po osnutku zakona pridržani izključno le inženirjem. O neumestnosti poseganja v osnutku omenjenih stvari v zakonite pravice bi mogli popisati cele strani.

Poudarjamo, da je obrtništvo že odklonilo ta osnutek in ga najenergičneje odklanja tudi danes, ker imajo gospodje pooblaščenih inženirji mnogo posla drugje, ne pa da posegajo v pravice obrtništva. Obrtništvo je s svojimi deli brez vodstva, brez proračunov in brez tehničnih nasvetov gg. pooblaščenih inženirjev doslej dovolj dokazalo svoje znanje in odklanja vsled tega umešavanje teh gg. inženirjev tudi v bodoče v dela, ki spadajo in so spadala v splošno zadovoljstvo v delokrog obrtnika.

Pozivamo vse obrtniške organizacije in korporacije, ki so pri tem prizadete in poklicane ščititi interese obrtništva, da najenergičneje nastopijo proti uzakonjenju tako famoznega zakona, kakor naj bi bil zakon o pooblaščenih inženirjih, ki bi pomenil propast številnih obrtniških strok — pri tem ko gg. inženirji sami itak ne vršijo strokovnih del si lahko mislimo kakšna škoda bi nastala.

Obrtništvo je zmagalo!

V celoti prinašamo sledečo razsodbo:

V imenu Njegovega Veličanstva kralja!

Upravno sodišče v Celju je pod predsedstvom predsednika upravnega sodišča dr. Bedekoviča Janka v prisotnosti upravnih sodnikov dr. Bavdka Jožeta in dr. Kržišnika Antona, dalje zapisnikarja Doboviška Oskarja na tožbo 1. Obrtne zadruge oblačilnih strok na Ljubnem ob Savinji in 2. Krajinca Rafaela, ključavničarskega mojstra v Ljubnem št. 82 ter 3. Ambroža Albina, krojaškega mojstra v Ljubnem št. 43, zoper odločbo kralj. banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 9. junija 1934., VIII. NO 775/3, zaradi prisilne združitve obrtnikov po paragr. 356 ob. z. v smislu čl. 27 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, po proučitvi upravnih spisov, v nejavni seji razsodilo:

Osporavani upravni akt se v izreku, da se določi Mozirje za sedež „Skupnega združenja rokodelcev“, kot nezakonit razveljavi, v ostalem pa ostane nespremenjen.

RAZLOGI.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je z odločbo z dne 27. januarja 1934., št. 1464, na osnovi par. 356, odst. 1., ob. z. odločila, da se spojata „Združenje obrtnikov v Mozirju“ in „Obrtna zadruga oblačilnih strok v Ljubnem“ v eno združenje. Področje novega združenja obsega srez gornjegrajski; sedež je v Mozirju, naslov združenja se pa glasi: „Skupno združenje obrtnikov v Mozirju“. Njegovi člani so vsi obrtniki, ki izvršujejo na področju tega združenja kak rokodelski obrt, izvzemši one, ki pripadajo kakemu strokovnemu združenju.

Upravi „Združenja obrtnikov v Mozirju“ so se obenem poverili vsi posli, tikajoči se izvedbe te združitve z nalogo, da se čimprej skliče skupščina in nanjo pozovejo vsi pripadniki novega združenja, na katerem naj se med drugim sprejmejo tudi ev. predlogi za spremembo pravil, kolikor bi bilo to še potrebno.

V razlogih odločbe se navaja, da je Zgornja Savinjska dolina glede organizacije obrtništva slabo urejena, kar ovira vsako uspešno delo obstoječih združenj, katerih je vzlic razmeroma malemu številu obrtnikov več, kar štiri. Zaenkrat se je smatralo za potrebno, da se spoje vsaj one stroke, ki pripadajo rokodelskim. Tu pa prihajati v poštev že navedeni organizaciji.

Novemu združenju se je določilo kot sedež Mozirje iz sledečih razlogov:

Mozirje leži v važnem križišču cest, ki vodijo iz Celja v Gornjo Savinjsko dolino proti Solčavi in Gornjemu gradu, proti severu v dolino Pake proti Šoštanju in Slovenjgradu, na drugi strani preko Braslovč na Ljubljano. Razen tega je v neposredni bližini železniška postaja Šmartno ob Paki, na progi Celje—Dravograd. Mozirje je najjači gospodarski center Gornje Savinjske doline.

Vseh teh prednosti Ljubno nima. Leži oddaljeno od gori navedenih križišč, do katerih pride šele čez Mozirje, od katerega je približno enako oddaljeno, kakor od Gornjega grada.

Proti tej odločbi se je „Obrtna zadruga oblačilnih strok na Ljubnem“ pritožila na kralj. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani. V pritožbi izvaja, da se z združenjem rokodelskih obrtnih zadrug v Zgornji Savinjski dolini strinja, predlaga pa, naj se v skupno zadrugo pritegne tudi „Rokodelska zadruga v Ljubnem“, dalje obrtniki, ki so včlanjeni v raznih strokovnih združenjih, katerih sedeži so deloma v Ljubljani, deloma v Mariboru in Celju.

Sedež tega skupnega združenja naj bi bil na Ljubnem, ki je naravno središče Zgornje Savinjske doline in gornjegrajskega sreza, dočim leži Mozirje na skrajnem vzhodnem koncu na meji celjskega in slovenjgraškega sreza, tako, da je od pretežne večine krajev v gornjegrajskem srezu večinoma oddaljeno. Razdalja od Solčave do Mozirja znaša 36 km, največja daljavnost od Šmartno ob Paki do Ljubnega pa znaša samo 24 km.

Da je Ljubno prikladneje za sedež združenja nego Mozirje, spričuje tudi dejstvo, da je sedež zadruge že od leta 1908. na Ljubnem, ker so pristaši Mozirja ostali na vsakem občnem zboru v manjšini. Enako bi se zgodilo tudi v prihodnje. Zato se predlaga, da se določi Ljubno za sedež rokodelskega združenja v Gornji Savinjski dolini.

Kralj. banska uprava z odločbo z dne 9. junija 1934., VIII. No. 775/3, pritožbi ni ugodila.

Proti tej odločbi so vložili Obrtna zadruga oblačilnih strok na Ljubnem, Krajnc Rafael, ključavničarski mojster v Ljubnem, Ter. h. št. 82 ter Ambrož Albin, krojaški mojster v Ljubnem h. št. 43, pravočasno tožbo na upravno sodišče, v kateri navajajo, da odločba krši par. 364 in 365 zakona o obrtnih.

Po navedenih določilih zakona ima pristojna zbornica ustanovitev prisilne združbe le odobriti ter imenovati pripravljalni odbor izmed pripadnikov dotičnih skupnih obrtov, za katere se naj ustanovi združba.

Po par. 365 obrtnega zakona morajo pravila združbe vsebovati glasom točke 1 tudi določbe o sedežu in stroki te družbe. Pravila pa mora sestaviti po par. 364 cit. zakona odst. 2. ustanovna skupščina te združbe. Ni tedaj podana nobena zakonita možnost, da zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani kot pristojna zbornica že v naprej prejucira, kako se morajo glasiti pravila glede sedeža združbe in glede strok, ki naj bodo včlanjene v tej združbi. Zakon o obrtnih ne določa, v katerem kraju sreza mora biti sedež združenja, marveč prepušča to ustanovni skupščini. Zakon pa tudi dopušča možnost, da se vsi rokodelci združijo v eni združbi.

Tožeča stranka nato predlaga, da se osporavani upravni akt razveljavi.

Pri presoji tožbe je sodišče sledeče razmotrilo:

V paragrafu 356., odst. 1. ob. z. je določeno: „Zbornica sme odrediti ... tudi spojitve poedinih združb v eno združbo, če združba svojih nalog ne vrši ali če ne daje jamstva za uspešno delovanje.“

In te zakonske določbe se je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani poslužila, ko je z odločbo z dne 27. januarja 1934., št. 1464, odredila spojitve „Združenja obrtnikov v Mozirju“ in „Obrtne zadruge oblačilnih strok v Ljubnem“ v eno združenje z nazivom „Skupno združenje obrtnikov v Mozirju“.

Ne gre torej za ustanovitev prisilne združbe v smislu paragr. 364 obrtnega zakona, ampak za spojitve dveh že obstoječih združenj v eno samo, vsled česar tudi pravil ni določiti po par-u 364 obrtnega zakona, marveč je že obstoječa pravila spraviti v sklad z odredbami obrtnega zakona in sicer po analogiji določb paragr. 442, odst. 1, 3 in 4 obrtnega zakona, v kolikor je spričo dejstva, da je „Združenje obrtnikov v Mozirju“ že osnovano na temelju predpisov obrtnega zakona, sploh to še potrebno.

Po naročilu zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki jo je le-ta dala v svoji odločbi upravi „Združenja obrtnikov v Mozirju“, se imajo morebitni predlogi za spremembo pravil sprejeti na skupščini, katera se mora čim preje sklicati.

Iz že navedene določbe paragr. 356, odst. 1 ob. z. ne izhaja, da ima zbornica razen pravice za odreditev spojitve poedinih združb v eno združbo, tudi kake pravice glede predhodnega ustanavljanja posameznih določb, ki jih morajo po paragrafu 365 obrtnega zakona obsegati pravila združbe. In ta morajo obsegati po točki 1., odst. 1., paragr. 365 ob. z. tudi določbe glede sedeža združb.

Na skupščini, ki jo mora sklicati uprava „Združenja obrtnikov v Mozirju“, se mora tedaj staviti predlog glede sedeža bodočega „Skupnega združenja obrtnikov“. O njem ima odločati skupščina.

Da bi mogla zbornica sama vnaprej brez sklepa pristojne skupščine določiti sedež bodočega skupnega združenja, zato ni ne v par. 356 obrtnega zakona, ne v kakih drugih določbah obrtnega zakona opore. Zbog tega je določitev Mozirja kot sedeža „Skupnega združenja obrtnikov“ s strani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, katero je osporavana odločba potrjena, v zakonu neosnovana. Vsled tega je bilo izpodbijano odločbo v tem delu izreka kot nezakonito razveljaviti.

Napačna je trditev tožeče stranke, da odreja osporavana odločba, da se ne smejo sprejeti člani dosedanje „Rokodelske zadruge v Ljubnem“ v novo kolektivno organizacijo, zakaj osporavana določba jasno pove, da so odslej, odkar ta zadruga pravno več ne obstoji, tudi bivši člani te zadruge, včlanjeni v novi kolektivni organizaciji.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je zaenkrat smatrala za potrebno samo spojitve „Združenja obrtnikov v Mozirju in Obrtne zadruge oblačilnih strok v Ljubnem“, ne pa tudi obstoječih strokovnih združenj, ki imajo po par. 442., odst. 3. pravico do nadaljnjega obstoja v smislu tu navedenih predpisov. In ker tožeča stranka ne trdi, da bi ta strokovna društva ne hotela še v naprej obstojati, njihove združitve z novo kolektivno organizacijo pa zbornica kot omenjeno, ni smatrala za umestno in potrebno, je odločba obeh instanc v tem pogledu, da ta društva še nadalje obstojajo, v zakonu utemeljena.

Po gornjih izvajanjih je bilo razsoditi, kot je spredaj razvidno.

Celje, dne 30. aprila 1935.

Zapisnikar:

Dobovišek.

Predsednik:

Dr. Bedekovič.

Upravno sodišče za Dravsko banovino.

letos ni vršil, a na vse zahteve ne oziraje se na zakon vodstvo Združenja, ki je sestavljeno po želji Zbornice, molči, ker se menda boji obračuna za vse šikane prizadetim članom združenja.

Govori se, da se je baje Zbornica za TOI proti temu odloku pritožila na ministerstvo in da se baje vsled tega ne skliče občnega zbora. Če pritožbe za obrtniške organizacije, ki so podrejene Zbornici, nimajo odločilne moči, tedaj tudi za Zbornico ne sme obstojati odločilna moč.

Obrtništvo je prepričano, da so mogoči povsod intriganti, samo da ne pride obrtnik do svojih pravic. Zato pa tudi obrtništvo, ki je prizadeto z omenjeno razsodbo, skoraj bi rekli upravičeno trdi in ima bojazen, da bi mogli gospodje, ki so uradniki Zbornice in sede v parlamentu, izdejstvovati nezakonitosti na en ali drug način. Saj se iz „Obrtnika“ št. 2. razvidi, da je bil tedaj glavni nasprotnik obrtniških teženj današnji poslanec g. dr. Koče. V imenu prizadetega obrtništva javno zahtevamo, da tudi Zbornica z TOI v Ljubljani spoštuje zakon in se podreja razsodbam brez odlaganja. Gospodje poslanci — uradniki Zbornice za TOI pa naj nikari ne poskušajo po svojih privatnih zvezah prinesiti še večje škode med obrtništvo, kar se tiče obrtniških organizacij, kakor je že.

Prepričani smo, da mora obrtništvo slej ali prej priti do svojih pravic ter smo tudi uverjeni, da bosta oba g. poslanci — uradnika Zbornice za TOI, zastavila svoj vpliv zato, ker sta se gotovo prepričala, da morata zastopati tudi ona dva večinsko voljo obrtništva.

K stvari se še povrnemo, poudarjamo pa, da ne bomo pustili še nadalje izigravati zakonitih odlokov, pa naj si bi to dovolil kdorkoli. Obrtništvo je pretrpelo v dravski banovini doslej že dovolj — gospodje, mera je polna.

Strokovnošolska politika — študija

Pod tem naslovom je opisal g. M. Presl, in-spektor strokovnih šol Dravske banovine na 148 straneh za našo javnost zelo važno knjigo ter vsestransko obdelano s statističnimi podatki o našem strokovnem šolstvu od visokih šol do obrtno-nadaljevalnih šol za vajence. Pisec omenja; da je za preporod, obnovo in razcvet obrta, trgovine in industrije poleg smotrene splošne gospodarske politike neobhoden predpogoj tudi dobro razvito strokovno šolstvo. Ker je bila Češka že pod bivšo avstroogrsko monarhijo ena najbolj industrializiranih pokrajin si je znala že tedaj izmed vseh ostalih dežel bivše monarhije priboriti ne samo relativno, temveč za gotove panoge tudi absolutno največje število strokovnih in obrtnih šol. To bogato dedščino, ki je po razpadu avstroogrskje monarhije pripadla Čehoslovaški republiki je znal čehoslovaški narod pravilno oceniti, lepo oskrbovati in hitro pomnožiti. Od leta 1914 do leta 1928, so se letni državni krediti za službene prejemke tehniških srednjih in obrtnih šol povečali na 8; 3 kratni materijalni izdatki za te zavode pa na 9, 3 kratni znesek iz leta 1914.

Celokupni izdatki za obrtne nadaljevalne šole so se pa zvišali celo 13 kratno v primerj z onimi iz leta 1914. (Predvideni krediti za osebne izdatke za tehniške srednje in moške obrtne šole za leto 1928 so znašali 39.000.000 Kč, za materialne stroške za te zavode pa 14.000.000 Kč. Celokupni letni proračun za obrtne nadaljevalne šole je dosegel v letu 1929 znesek 28.000.000 Kč, od tega je kriala država 18.000.000 Kč, ostalih 10.000.000 Kč pa samoupravne oblasti in druge javne korporacije. (Primerjaj te kredite s krediti za strok. šolstvo v Jugoslaviji). Da so te denarne žrtve dobro naložen kapital, nam dokazuje današnje stanje industrijskega šolstva v Čehoslovaški republiki in sadovi njegovega delovanja in udejstvovanja.

Pripomniti moramo tukaj še to, da je bila Čehoslovaška republika tudi v tem oziru v srečnem položaju, da je imela takoj ob prevratu na razpolago celo vrsto najodličnejših strokovnjakov na polju strokovnega šolstva, strokovnjakov, ki so že aktivno sodelovali pri organizaciji tega šolstva v bivši Avstriji. Po nasvetu teh strokovnjakov je Čehoslovaška povzela in uveljavila iste smernice in ista preizkušena načela, ki so bila merodajna pri organizaciji tega šolstva v bivši Avstriji, torej organizaciji, o kateri se je izrazil najbolj takratni poznavalec evropskega obrtnega šolstva Kerscheneister, da je bila edinstvena v Evropi, kar se tiče enotnosti, smotrenosti in urejenosti.

Zakon se ne spoštuje in uradni odloki se ne izvajajo

Na drugem mestu prinašamo razsodbo Upravnega sodišča v Celju glede postopanja Zbornice za TOI z obrtniškim Združenjem v Ljubnem, o čemur je obširneje pisal „Obrtnik“ št. 2. t. l. Iz razsodbe je razvidno, da je bilo stališče Zbornice napačno, ko je usiljevala obrtništvo nekaj, kar mu ne more. Obrtništvo se je proti postopanju pritožilo na bansko upravo, ki pa je pritožbo zavrnilo. Upravno sodišče v Celju, kamor se je obrtništvo pritožilo išočo pravice, pa je odlok Zbornice in Banske uprave razveljavilo kot nezakonit.

Obrtništvo je bilo prepričano, da ravna v dobri veri in da je ravnalo prav, ko se je pritožilo proti nasilju, ki ga je izvajala Zbornica za TOI nad obrtništvo. V vztrajnosti za svoje pravice je obrtništvo v Ljubnem tudi mnogo napredovalo na samozavesti ter končno dobilo priznanje v borbi za svoje pravice tudi z razveljavitvijo odlokov banske uprave in Zbornice za TOI. Mnogo je takih slučajev, kot je predmeten, toda ker se ni obrtništvo pritožilo, je mogla Zbornica triumfirati. Navedeni primer pa je jasen dokaz, da še obstoja za

obrnika pravica in da so še zakoni, ki mu to pravico v polni meri priznavajo. Poudarili smo že, da je obrtništvo prepričano v nedotakljivost sodišč, kar se je v tem primeru izkazalo za nepristransko in dovolj jasno, da so sodišča forum, kjer se res deli pravica za vse enako in da tu ni mesta za protežiranje.

Čudimo pa se zavlačevanju sklicanja občnega zbora v smislu omenjene razsodbe, kajti Zbornica za TOI, kakor tudi O. O. v Celju ne smatra za potrebno, kakor se vidi, spoštovati uradnih odlokov, če pa so taki odloki v prid Zbornici, se mora takoj vse zgoditi.

Obrtništvo energično zahteva s strani Zbornice, da spoštuje razsodbo upravnega sodišča v Celju in da čimprej izda nalog za sklicanje občnega zbora, kjer naj obrtništvo o predmetnem samo odloča. Odločno protestiramo proti postopanju, ker se še doslej ni sklicalo izrednega občnega zbora. Obrtništvo je že julija meseca zahtevalo potom sreskega načelstva sklicanje izrednega občnega zbora odnosno rednega, ker se še

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tverdkam

Za danes hočemo objaviti najprvo statistiko o obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah v kraljevini Jugoslaviji v šolskem letu 1929/30.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Teritorij uprave mesta Beograda
Dravska	100	439	8.776	1.819.356						
Drinska	36	189	3.642	637.567						
Dunavska	96	655	4.721	3.427.368						
Moravska	24	295	2.958	650.781						
Primorska	7	40	883	180.788						
Savska	66	556	12.287	4.170.637						
Vrbaska	25	95	1.506	69.639						
Vardarska	32	235	4.939	1.240.214						
Zetska	17	68	1.196	48.500						
Skupaj	417	2.771	45.327	12.224.850						

Opomba: Po glasniku stručne nastave.

(Op. ur.: Eno leto pozneje v šol. letu 1930/31 pa že 53.216 vajencev. Leta 1931/32 48.604. Leta 1932/33 46.934 in šolsko leto 1933/34 pa samo 40.439 učencev obiskovalo te šole v Jugoslaviji.)

Deset let poprej v šolskem letu 1919/20 pa smo imeli po pokrajinah:

	Št. šol	Št. učit.	Št. uč.
Srbija in Črna gora	94	774	12.550
Hrvatska in Slavonija	48	377	5.200
Slovenija	42	216	3.800
Vojvodina	52	470	9.292
Bosna in Hercegovina	14	117	1.260
Dalmacija	8	40	400
Srem	—	—	—
Skupaj	258	1.994	32.502

(Op. ur.: Kako je moglo pasti iz leta 1919/20 od 32.502 v letu 1933/34 na 40.439 učencev, ko smo imeli že v letu 1930/31 celo 53.216 vajencev na šolah. Prvo leto po vojni nismo imeli urejene razmere posebno pa ne vajeniških šol, kakor pa sedaj po 16 letih obstoja naše države.

Radniška zaštita SUZOR-ja navaja vsaki mesec okroglo od 65—70 tisoč zaposlenih vajencev v Jugoslaviji — kam pa hodi ostalo število vajencev v šolo.)

Nadaljevanje prihodnjic.

Kandidatne liste se predlagajo gl. vol. odboru najkasneje 10 dni po poteku roka, do katerega morajo biti rešene reklamacije. Označujejo pa se po nosilcih. Prvi na listi je nosilec. Ena oseba ne sme biti na dveh listih. Člani uprav in nadzorstev prisilnih združenj kandidirajo lahko samo tedaj, če podajo pismeno izjavo, da bodo odstopili v slučaju svoje izvolitve mesto v združenju. Predlagatelj mora biti petkrat toliko kot je kandidatov, izjemoma pa tvorijo samo volitve za industrijski odsek, kjer zadostuje samo dvojno število. Podpisi morajo biti čitljivi. Najmanjše število predlagateljev pa znaša 50, odn. 10. Vsak predlagatelj mora podpisati samo eno listo. Kandidatno listo vrne gl. odbor čez tri dni v popravilo. Na mesto stare se lahko predloži nova samo v pravem času. Kandidatna lista mora biti objavljena v Službenem listu.

Glasovanje samo se vrši na ta način, da volivec izpolni s križem oni krog, ki je na glasovnici odtisnjen poleg imena nosilca kand. liste, za katero glasuje. Če bi bilo v glasovnici napisano še kaj drugega, izgubi veljavo. Glasovanje je tajno in osebno. Izjemno pa volijo pismeno ind., denarna in prometna podjetja. Onim, ki volijo pismeno, dostavi gl. vol. odbor glasovnico 5 dni pred volitvami. Naslednji členi odredijo postopek pri odpiranju glasovnic in se mora na koncu izdelati volivni zapisnik. Rezultat objavlja gl. vol. odbor, ko prejme ves volivni material. V 15 dneh po volitvah je možna pritožba. Volivni rezultat objavlja predsednik takoj. Dotedanji predsednik zbornice bo najkasneje v teku 15 dni po objavi rezultatov za najmanj tri četrtine mandatov, za katere so se izvršile volitve, s priporočenim pismom sklical vse zborniške svetnike za zasedanje zborniškega sveta.

Med prehodnimi določili je važno, da pri volitvah po tej uredbi ministrstvo za trg. in industrijo za vsako zbornico obenem odredi število volivnih okrožij.

Gornja uredba je objavljena v Službenih Novinah z dne 27. avgusta 1935, broj 198.

Volilni red za gospodarske zbornice

Na podlagi finančnega zakona za l. 1933/1934 in dvanajstin za 1935/1936, je predpisal trgovinski minister dr. Milan Vrbanić te-le izpremembe v uredbi o izpremembah in dopolnitvah uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah z dne 3. avgusta 1932:

Brez ozira na število obratov, katere opravlja, ima pripadnik zbornice samo en glas za vsak odsek, kateremu pripadajo posamezni njegovi obrati. V okviru uredbe o volitvah se more volilna pravica izvršiti samo enkrat. Področje zbornice se deli na volivna okrožja. Na sedežu zbornice se morajo volitve vršiti po strokah. Sestav

Glavn volivni odbor vodi volitve. Postavlja ga pri nas ban iz vrst višjih uradnikov banske uprave. V odbor pridejo po en predstavnik vsakega odseka, katerega voli odsek, iz vrst zb. konc. uradnikov pa se vzame delovodja. V odboru samem morejo biti samo člani, ki prebivajo na sedežu zbornice. V kompetenco volivnega odbora spada med drugim tudi formiranje krajevnih odborov, sklepanje o reklamacijah itd. Za področje ene splošne upravne oblasti prve stopnje se ima praviloma sestaviti krajevni volivni odbor za vsako volivno telo. Volivni odbor sestoji iz predsednika, dveh predstavnikov iz vrst gospodarjev

Kegljanje na dobitke v korist lista „Obrtnik“ priredi uprava ob sodelovanju obrtništva v nedeljo dne 15. septembra t. l. na kegljišču gostilne Birk-Usenik Borštnikov trg ter v nedeljo dne 6. oktobra na kegljišču gostilne Perles v Prešernovi ulici. Pričetek obakrat ob 9. uri dopoldne, zaključek po 22. uri. Krasni dobitki. Prijatelji našega lista in kegljači vljudno vabljeni!

glavnega odbora odreja minister kakor tudi njegove delokrog. Volitve svetnikov v posameznih okrožjih se vrše po proporcijah.

Uredba o volitvah v gospodarske zbornice.

Nadalje je trgovinski minister predpisal uredbo o volitvah v gospodarske zbornice, iz katere posnemamo:

Mandat zborničnih svetnikov traja šest let. Vsaka tri leta pa se obnavlja z novimi volitvami ona polovica svetnikov, katerih šestletna doba je potekla. Izjemoma se v prvih treh letih po prvih volitvah, izvršenih v tej uredbi, izžrebajo oni svetniki, ki bi imeli izpasti.

Področje vsake zbornice se deli na volivna okrožja, od česar je kraj, kjer je zbornični sedež, posebno volivno okrožje. Ostali del zborničnega področja pa tvori drugo volivno okrožje. Izjemoma pa je možno ustanoviti več volivnih okrožij. V tem slučaju sklepa pristojni zbornični organ o razmejnitvi volivnih okrožij in razdelitvi mandatov.

Na sedežu zbornice se volijo svetniki po strokah in sicer tako, da bo pristojni organ zbornice določil, katerim strokam pripadajo. Pri tem pa se morajo vzeti v poštev samo one stroke, ki igrajo posebno važno vlogo na sedežu zbornice. Niti ena stroka ne sme imeti na sedežu zbornice več kot tri mandate. Tudi namestniki na sedežu zbornice morajo biti iz iste stroke kot svetniki. Za ostalo zbornično področje pa ta določila ne veljajo.

Za aktivno volivno pravico je med drugim določeno, da mora volivec najmanj leto dni samostojno in pooblaščen opravlja kakšno obrt na področju zbornice v smislu obrtnega zakona ali da se bavi z eno od drugih gospodarskih panog in strok, navedenih v čl. 394, ods. 1 obrtnega zakona, nadalje pravna oseba, ki opravlja najmanj leto dni na področju zbornice katerokoli obrt v smislu gori navedenih določil. Poleg tega morajo biti tudi obvezanci na zbornično doklado, oziroma doprinos. Čl. 8. uredbe dooloča, kdo voli pri trg. družbah, za mladoletnike itd. Obrtna pravica obrtnikov je vezana na osebno izpolnjevanje pogojev za opravljanje dotične obrti. Zdravne osebe imajo samo en glas. Za pasivno volivno pravico določa uredba, da mora biti kandidat najmanj 30 let star, nadalje ne sme biti niti upokojeni nameštene zbornice, ne sme voditi z zbornico pravde, da ni za šest mesecev v zaostanku z dokladami itd.

in delovodij, slednji pa nima pravice glasovanja. Člane tega odbora postavlja upravna oblast I. stopnje, predstavnike gospodarjev pa uprave teritorialno pristojnih prisilnih združenj. Njih delo je častno in brezplačno. Kandidati in namestniki ne morejo biti v volivnih odborih.

Prve volitve odreja minister trgovine in industrije v sporazumu s predsednikom min. sveta. Minister trgovine odreja volitve v slučaju razpusta zbornice, razpisuje pa volitve gl. volivni odbor. Za razpis so predpisane točne norme, kaj mora vse vsebovati. Volivne liste sestavljajo prisilna združenja na svojih področjih v treh primerih. Rok za reklamacije se začne z dnem, ko se razgrnejo volivne liste, preneha pa z dnem, ko je razgrnitev volivne liste zaključena. Reklamacije se vlagajo pismeno in jih vlaga vsak pripadnik zbornice, oblasti pa morajo v roku 3 dni izdati za reklamacije vse potrebne liste. V reklamacijah odloča gl. volivni odbor.

Obrtništvo in volitve v OUZD

V predzadnji številki „Obrtnika“ smo načeli vprašanje stališča, ki naj ga zavzame naše obrtništvo kot delodajalec napram vprašanjem sprememb v volivnem redu za OUZD. Opozorili smo v tem članku odločno in iz stvarnih razlogov mero-dajno javnost, kaj je zahteva delodajalca in to predvsem obrtništva, ki plačuje ogromne davke v to socialno ustanovo, pri ureditvi novega volivnega reda in pri volitvah v OUZD.

V zvezi s tem vprašanjem smo čitali v beograjski „Politiki“, da je v dneh 26., 28. avgusta zasedalo v Zagrebu ravnateljstvo SUZOR-a in sklepalo o spremembah statuta, kakor tudi o modalitetah pri prevedbi volitev v SUZOR, ki se bodo v kratkem izvršile. Sklenjeno je bilo predložiti ministru za socialno politiko načrt, po katerem naj se izvrše volitve po statutu samo s strani delojemalcev, med tem ko naj delodajalske zastopnike v to važno socialno ustanovo imenujejo kar pristojne gospodarske zbornice, na teritoriju Dravske banovine, torej Zbornica za TOI v Ljubljani.

Tako izgleda torej stvar z volitvami v OUZD, delodajalec — obrtnik! Ali je manjkalo baš samo tega še, da ima tudi tu, kjer plačuje naš obrtnik neodvisno od vsake zbornice svoje občutne prispevke v OUZD, za odločati torej tudi Zbornica za TOI.

ZANATSKA BANKA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D. - PODRUŽNICA LJUBLJANA
Telefon št. 30-20

podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem

menična posojila
kredite na tekoči račun
posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev
do najvišjega zneska Din 250.000

Sprejema vloge na hranilne kjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez vseh omejitev. Interesenti dobe informacije ustno ali pismeno pri ZANATSKI BANKI krajevine Jugoslavije A. D. podružnici v Ljubljani

Ne čudimo se gospodi iz ravnateljstva SUZOR-a, da so delodajalcu obesili tak nemogoč način izbire delegatov v SUZOR odn. OUZD, ker so se morda končno dali prepričati o precejšnjih stroških, ki bi jih baje zahtevala provedba volitev v vrstah delodajalcev. Vemo pa, da je bil tak predlog namenoma in iz strahu pred pravo sliko inputiran SUZOR-u baš od strani vladajočega kroga ljubljanskih delodajalcev iz Zbornice za TOI, ker je bilo že vnaprej popolnoma jasno, da bi se posebno obrtnik-delodajalec pri svobodnih volitvah z 90% večino glasov izrekel za zastopnike v OUZD iz vrst obrtniškega pokreta, ki zahteva svojo samostojno obrtniško zbornico.

Morda je ta način volitev delodajalskih zastopnikov od strani gospodarskih zbornic pravičen in pravičen za one pokrajine v državi, kjer ima vsak gospodarski stan in tudi obrtništvo svojo zbornico. V nebo vpioče pa je krivičen ta sistem za Dravske banovine, kjer obrtništvo trpi nepopisno zapostavljanje v Zbornici za TOI in zato se bo naše obrtništvo — Dravske banovine temu predlogu za izvedbo imenovanja delodajalskih zastopnikov v OUZD po Zbornici za TOI korporativno in odločno uprlo, ker je več ko dovolj že te igre z nami obrtniki.

Obrtništvo Dravske banovine, to naj bo povedano vsem merodajnim faktorjem, predvsem pa gospodom od ravnateljstva SUZOR-a, zahteva popolnoma svobodne in tajne volitve na način, kot

bodo volili delojemalci tudi za sebe, ker smatra, da kot činitelj, ki plačuje ogromne davke v OUZD more zahtevati in vstrajati vsaj na svojih najprimitivnejših pravicah, koder gre za volitve v tako važno socialno institucijo.

Obrtniki pa bi na vsak način radi vedeli, kdo so oni delodajalci, ki so kakor poročajo listi, dali kar tako meni nič, tebi nič svoje delodajalske pravice pri volitvah v SUZOR odn. OUZD iz rok?

Radi bi poznali te delodajalske gospode vsaj iz Dravske banovine, ker smo prepričani, da so to oni, ki bi pri svobodnih in tajnih volitvah nikdar več ne sedeli v OUZD.

Obrtniki pa imamo en vzrok več in to pri takem postopanju tako probojen in jasen, da zahtevamo svojo lastno obrtniško zbornico, ker bomo sicer prišli še celo ob pravico, da živimo in dihamo in da nam bo tudi življenje in zrak odmerjala ljubljanska zbornica za TOI.

Obrtniki bodimo trdni in neomajno borbeni v boju za svoje najprimitivnejše pravice. Živela samostojna obrtniška zbornica!

Op. ur. Ugotavljamo, da ni naše dnevno časopisje smatralo tega, kar je iznešeno v prednjem članku v prid delodajalcem osebno obrtnikov, z besedico postaviti se za pravice delodajalcev temveč je prineslo le gola poročila. Kakor izgleda dnevno časopisje še ni prišlo do tega, da bi šteli najprimitivnejše pravice svobode — samoodločbe gospodarskih stanov.

Iz obrtniškega pokreta.

Priznanje obrtniškim razstavam - obrtniški razstavi v Št. Vidu.

Niz prirejenih obrtnih razstav v dravski banovini je močno povzdignil sloves in organizatorično sposobnost slovenskega obrtništva. O raznih razstavah, ki so se že vršile je naše dnevno pa tudi ostalo časopisje več ali manj pisalo. O vseh tozadevnih prireditvah se je kritika pohvalno izrazila.

Posebno pa je bila vidna in rekli bi tudi najbolj privlačna razstava obrtniških izdelkov v Št. Vidu nad Ljubljano, katero je organizirala tamonja podružnica DJO. Mnogo odličnih posetnikov se je kar najbolje izrazilo o razstavljenih izdelkih. Beograjska „Politika“ je v svoji številki

z dne 25. avgusta napisala daljši laskav članek o tej razstavi, prav tako pa je tudi glasilo srbskega obrtništva „Zanatlija“ v svoji zadnji številki z daljšim člankom izrazilo toplo priznanje obrtniškim tovarišem iz Št. Vida o njihovi razstavi.

Obrtniška razstava v Kranju.

Letos se bo obrtništvo mesta Kranja ter bližnje okolice že tretjič predstavilo kupujočemu občinstvu s prireditvijo III. obrtne razstave, ki utegne biti po prijavah sodeč in zanimanju obrtništva še vse veličastnejša in večja prireditev kranjskega obrtništva, kot sta bili dosedanja razstava. Razstava bo tudi letos v Majdičevem mlinu in bo otvoritev iste koncem tega meseca o čemer bomo še pravočasno poročali.

Proslava 80-letnice Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov.

V soboto dne 31. avgusta in nedeljo 1. septembra je naslovno društvo, ki ima v Ljubljani svoj Rokodelski dom v Komenskega ulici, praznovalo 80-letnico svojega obstoja.

Proslava tega jubileja — društva, ki je vzgajalo preko obrtniških vajencev in pomočnikov mnogo obrtniških mojstrov, je bila zasnovana na najširši podlagi.

V soboto se je vršila na odru Rokodelskega doma posebna slavnostna proslava. V nedeljo pa se je vršila v Uršulinski cerkvi cerkvena slovesnost, ob 11. uri pa v Rokodelskem domu slavnostni občni zbor. Po slavnostnem občnem zboru se je vršilo popoldne slikanje društvenih članov, ogled Narodne galerije, počastitev spomina ustanoviteljev društva na pokopališču, zvečer pa zaključni slavnostni koncert.

Proslave se je udeležilo mnogo odličnih osebosti. Na občnem zboru pa so bili prečitani pozdravi in odposlane brzojavke. Vseh slovesnosti proslave se je udeležilo tudi mnogoštevilno zastopstvo osrednjega društva jugoslovanskih obrtnikov ter podružnic s predsednikom ODJO tov. Pičmanom na čelu.

Obrtniška delavnost in samozavest naj se zrcali v samostojnem obrtniškem tisku sebi v pobudo in drugim v vzgled!

Dobave in licitacije.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 11. septembra t. l. ponudbe glede dobave lesa, laka, čopičev, žage za rezanje kovin, škarij za rezanje pločevine, železne vozne vintne, raznega jamskega lesa in električnega materiala.

Dobava mesa. Ministrstvo vojske in mornarice, ekonomski oddelek v Beogradu razpisuje licitacije za dobavo mesa, ki se bodo vršile v dneh 9. in 12. septembra t. l. pri posameznih vojaških komandah. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Pri Komandi dravske divizijske oblasti se bo vršila dne 17. septembra t. l. licitacija glede dobave 1500 parov planinskih smučarskih čevljev.

Reklama za obrtniško društvo v Ljubljani.

Od več naših naročnikov in članov naših društev DJO smo bili opozorjeni na neumetno reklamo O. D. v Ljubljani za katerega raznaša te dni mestni uslužbenec z uradno čepico posebne dopise za pristop v O. D. pri čemer je priložen poseben dopis glede davčne ocene za preteklo leto. V samem dopisu pa se omenja, da je društvu uspelo s svojim delom pridobiti na odločilnih mevljih potom svojih članov tako v občinskem svetu, kakor tudi pri reklamacijski komisiji tukajšnje finančne direkcije itd. itd.

Glede delovanja O. D. se zaenkrat ne spuščamo v debato toda povdarimo, kar se tiče mestne občine, da bi gosp. predsednik Rebek lahko mnogo storil za obrtništvo pri čemer opozarjamo samo na pravilnike o obrtniških delavnicah pri Mestni občini, katera zadeva spada v njegov delokrog, pa še po več letih ni rešena. Je pa še več drugih stvari, toda o tem drugič. Dalje dela društvo reklamo tudi z člani v davčnem odboru, kar je višek nesramnosti, ko je vendar vsakomur zna-

no na kako pristranski način so bili delegirani člani O. D., če tako rečemo, s strani Zbornice za TOI v ta odbor. Vsled takega postopanja se čuti večinsko obrtništvo prizadeto.

O delu O. D. in ostali vsebini vljudnega dopisa, kakor tudi njega funkcionarjev na merodajnih mestih in kako so tja prišli ter s čigavo pomočjo, več drugič. Zaenkrat to na željo več naših naročnikov. — G. predsednik mestne občine, kaj pravite k uslužbencu z uradno čepico v tem slučaju?

Opozorilo naročnikom.

Današnji številki prilagamo za del naročnikov položnice ter prosimo, da poravnajo naročnino, kakor je označeno, čim preje, ker se poslovno leto že bliža kraju. Prepričani smo, da bodo cenjeni naročniki izvolili storiti svojo dolžnost, pričakujemo odziva ter tudi eventualnih predplačil. Naj ne bodo položnice zastoj in naj to opozorilo vsakogar spomni na dolžnost poravnanja naročnine za svoje lastno glasilo.

Mali oglasi.

Uprava je upoštevala že večkrat izražene želje naročnikov, po preudarku in zavedajoč se pomena, ki ga imajo mali oglasi, pričela s to številko posebno kolono malih oglasov, da tako omogoči obrtništvu na naicenejši način oglaševati za vse vrste, ki pridejo pri oglaševanju v poštah. Naj ne bo obrtnika, pa tudi ne obrtniškega dobavitelja, da se ne bi spomnil svojega lista, v katerem ima mesta, da prodaja, kupi, posreduje vsakovrstne izdelke, premičnine, nepremičnine, išče službe, daje učence v uk, itd. itd. Pa tudi obrtnik, ki si išče na življenjski poti zveste družice ali obratno, jo bo mogel najti potom oglasa v svojem glasilu.

Vodstvo lista je prepričano, da bo s to gesto, ko je na cenen način omogočeno vsakomur oglaševati, obrtništvo tudi stalno izvolilo uporabljati ta del lista v svoje kupčijske in druge svrhe. Pričakujemo odziva, naglašujmo pri tem, da pričakujemo topogledno zadostno odziva, ker ni to samo uspešna reklama za onega, ki bo oglaševal, temveč je to tudi finančna pomoč našemu listu, obenem pa zrcalo, koliko obrtništvo svoj list samo ceni.

Pričakujemo odziva, tovariši na delo in pošiljajte oglase.

Cenik: Vsaka beseda 50 para. Najmanjši znesek za enkratno objavo Din 15.— z davkom vred. Davek pri več ko 24 besedah 3 Din. Za šifre ali dajanje naslova se plača še posebna pristojbina Din 3.—.

MALI OGLASI

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila oziroma jih vpslati v pismu v znakah, obenem z naročilom ali na čekovni račun, Ljubljana št. 12986, sicer se računa k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 3.—.

Gospodje, za jesensko sezono si naročite obleke in površnike v krojačnici Šefic, Ljubljana, Sv. Petra nasip 15.

Za jesensko sezono se priporoča Jare Anton, krojaški mojster, Ljubljana, Semeniška ul. 4.

Za izvršitev vseh pleskarskih in soboslikarskih del se obrnite takoj na Marn Josip, Ljubljana, Tyrševa cesta 8. Telefon 30—68.

Za nujna popravila in preureditve ter nove instalacije električnih naprav vseh vrst se obrčajte na tvrdko Ivan Mihelič, elektrotehnično podjetje, Ljubljana, Borštnikov trg št. 1. Telefon 27—04. Sprejemajo se dela v vseh krajih.

Prodajam v Ljubljani, na Mirju vilo z gospodarskim poslopjem pripravno za mesarsko ali slično obrt z večjim vrtom. Ponudbe na upravo lista pod „Mirje“.

Uprava lista „Obrtnik“ sprejme takoj akviziterje — nabiralce inseratov v krajih Maribor, Kranj, Celje, Ptuj in Jesenice. Ponudbe je nasloviti na upravo z vsemi podatki.

ELEKTRO-MOTORJI

novi in rabljeni za vse napetosti vedno v veliki izberi na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popraviljanje dynam, auto-dynam, elektromotorjev ter vseh elektr. aparatov.

FRANJO PERČINLIČ, elektro-podjetje, LJUBLJANA

Telefon 23-71 Gosposvetska 16 Telefon 23-71

Tiskal J. Blasnik nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.